

Advokatskrivstovan
Postboks 6
FO-110 Tórshavn

Att: Christian F. Andreasen, adv.

Tórshavn 29. juni 2011

Journal nr.: 11/00098-14
Viðgjørt: S.R.

Avgerð um yvirtøkuna hjá P/f Bakkafrøst av P/f Havsbrún

1. Samandráttur

Tann 13. apríl 2011 fekk Kappingareftirlitið fráboðan um, at eigararnir av P/f Havsbrún høvdu tikið av tilboði um yvirtøku frá P/f Bakkafrøst.

Talan er um yvirtøku, har minst tvær av luttakandi fyrítøkunum hava ein umsetning, sum liggur omanfyri 4. mió. kr. og samlaði umsetningurin er omanfyri 75. mió. kr. Sambært §14, stk. 2, nr. 3 skal málið tí leggjast fyri Kappingarráðið.

Í fráboðanini verður víst á lívfrøðiligar, rakstrar og framleiðslu fyrimunir, sum grundgeving fyri at yvirtøkan er framd.

Talan er um tvær fyrítøkur, hvørs alivirksemi er vertikalt integrerað, t.e. at tær taka sær av øllum liðum í framleiðsluni. Fyrítøkan, ið tekur yvir er størsta alifyritøka í Føroyum, og yvirtikna fyrítøkan hevur monopol líknandi støðu á føroyska marknaðinum fyri fóðri.

Kappingareftirlitið metir, at við tað at talan er um tvær fyrítøkur, sum í sambandi við keyp av fóður eru størstar bæði á veitara og keypara síðuni, er vandi til staðar, fyri at virkna kappingin verður avmarkað. Í slíkum førum er vandi fyri, at beinleiðis ella óbeinleiðis noktan at veita fóður kann fara fram og at prísmismunur verður framdur millum tey alifeløg sum ikki eru partar av Bakkafrøst samtakinum og tey sum eru partar av samtakinum.

Kappingareftirlitið metir ikki, at yvirtøkan skapar størvegis ivamál viðvíkjandi alivirkseminum, men ávísar vandastøður síggjast á marknaðinum fyri fóðri. Kappingareftirlitið metir, at neyðugt er at tryggja óheftu føroysku alifeløggunum atgongd til fóður til kappingarførar prísir, og at tryggja at prísmismunur ikki verður framdur millum óheftu alifeløgini og P/f Bakkafrøst.

Kappingareftirlitið metir, at treytir um veitingarskyldu, prístrygd, almennar handilstreytir og bygnaðarligar treytir, skulu setast um yvirtøkan skal góðkennast.

2. Avgerð

Kappingarráðið metir, at yvirtøkan ikki skapar serlig ivamál, tá ið tað kemur til alivirksemi, men at ávísar vandastøður eru at síggja á marknaðinum fyri fóður í Føroyum.

Kappingarráðið hevur tí avgjört at góðkenna yvirtøkuna við teimum treytum sum eru í pkt. 1-5 í parti 8 í hesum avgerðarskrivi, sbt. §15, stk. 2 í kappingarlógini.

3. Inngangur

Christian Andreasen, advokatur, boðaði tann 13. apríl 2011 frá, at P/f Fiskiðnaður hevði tikið av tilboði frá P/f Bakkafrøst, um keyp av øllum partabrøvunum í P/f Havsbrún¹.

Tann 14. apríl boðaði Kappingareftirlitið frá, at fráboðanin var ófullfíggað, og kunnað varð um hvørjar upplýsingar skuldu leggjast afturat, sbrt. §2, stk. 3 í reglugerð nr. 2 frá 10. januar 2008 um fráboðan av samanleggingum.

Seinastu umbidnu upplýsingar vóru Kappingareftirlitinum í hendi tann 5. mai 2011. Kappingareftirlitið kunnaði tí Christian Andreasen um, at fráboðanin var at meta sum fullfíggað við gildi frá 5. mai 2011.

Í fráboðanini, sum Kappingareftirlitið hevur móttikið, verður greitt frá, hví yvirtøkan verður framd:

“Eigararnir av P/F Bakkafrøst og P/F Havsbrún meta, at avgjördir fyrimunir eru við eini samanlegging. Her verður hugsað um:

- 1. Veteriner / biologisk viðurskipti: Felagið fær betur stýrt økisnýtsluni í alingini, og harvið minka váðan í alingini. Hetta við at leggja árgangirnar, soleiðis at teir eru betur sundurdeildir.*
- 2. Marknaðir: Felagið fær betur nøkta tørvin hjá altjóða handilsketum, sum felagið selir til. Harafturat verður mett, at felagið fær betur kappingarstöðu yvirfyri marknaðinum, sum er serliga í ES, USA, Eysturevropa og Fjareystri. Tað verður betur grundarlag fyri langtíðar marknaðaravtalam og marknaðarmenning.*
- 3. Rakstrarligir fyrimunir: Innanhýsis mannagongdir kunnu effektiviserast við atliti til nýtslu av egnum smoltstøðum, egnum alibrúkum, egnum kryvjivirkjum, egnari rávøru, umframt betur rávørugrundarlag undir porsjónsframleiðsluni. Harumframt meta vit, at eindin fær betur førleika at menna bæði vøru og tilgongdir. Egið fóður til egna laksafarmleiðslu og tiskil hava vit kontrol av allari virðisketuni frá fóðri til lidna vøru.”²*

Sambært § 1, stk. 3 í kunngerð nr. 9 frá 11 mars 2008 um útrokning av umsetningi í kappingarlógini, skal samlaði umsetningurin, sum meginregla finnast við at leggja saman umsetningin hjá luttakandi fyrirtøkunum.

Umsetningurin hjá luttakandi fyrirtøkunum fevnir eisini um umsetningin hjá atknýttum fyrirtøkum, sbrt. §2, stk. 1 í kunngerð nr. 9 frá 11 mars 2008. Júst hvør er at meta sum atknýtt fyrirtøka framgongur av §3 í kunngerð nr. 9 frá 11 mars 2008. Av umsetninginum hjá luttakandi fyrirtøkum skal allur innanhýsis umsetningur dragast frá, sbrt. §2, stk. 1 í áðurnevndu kunngerð.

Umsetningurin hjá P/f Bakkafrøst og P/f Havsbrún vísir umsetningin hjá móður- og dótturfeløgum undir einum. Øll innanhýsis søla er tikin úr roknskapinum. Kappingareftirlitið metir ikki, at tað eru aðrar fyrirtøkur uttanfyri samtøkurnar, sum feløgini tó hava ræði á. Tí metir Kappingareftirlitið at samtøkuumsetningurin hjá holdingfeløgum svarar til samlaða umsetningin hjá luttakandi feløgum, sbrt. §1, stk. 3 í kunngerð nr. 9 frá 11 mars 2008.

¹ Sambært sölavtaluni fevnir yvirtøkan um partapeningin í P/f Havsbrún og allar kapitalpartar sum felagið hevur í øðrum fyrirtøkum, og keyparin bindur seg til at geva minniluta partaeigarunum eitt tilboð um at verða keyptir út.

² Orðingin er tikin beinleiðis úr fráboðanini.

Luttakandi fyrirkur	P/f Bakkafrost	P/f Havsbrún
Umsetningurin hjá samtøkuni í 2010	820,21 mió. kr.	823,30 mió. kr.

Sostatt er samlaði umsetningurin hjá luttakandi fyrirkunum 1.643,52 mió. kr., og er tað væl omanfyri markvirðið, sbt. §14, stk. 2, nr. 3 í kappingarlógini.

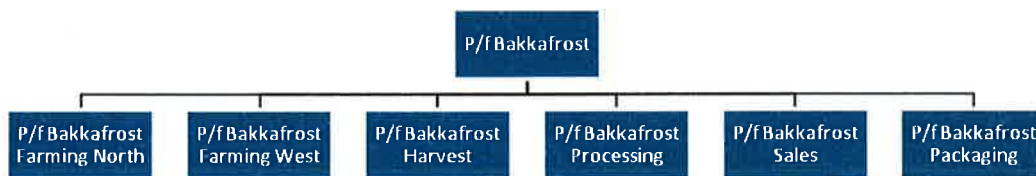
Yvirtøkan av P/f Havsbrún kemur sostatt undir fráboðanarskyldu, sbt. §16, stk. 1 í kappingarlógini, tí minst tvær av fyrirkunum hava ein umseting omanfyri 4. mió. kr. Yvirtøkan skal leggjast fyri Kappingarráðið, tí samlaði umsetningurin er omanfyri 75. mió. kr., sbt. §14, stk. 1, nr. 3 í kappingarlógini.

4. Fyrirkurnar

4.1. Bakkafrost³

Myndin niðanfyri vísir bygnaðin í Bakkafrost samtakinum. Virkseimi hjá felagnum er býtt millum ymisk dótturfeløg, sum taka sær av hvør sínum parti av virkseminum. Samtakið framleiddi 21.626 tons av laks í 2010 (krutt vekt), á tilsamans 15 ymiskum framleiðslustøðum í Føroyum.

Mynd 1: Bygnaður í P/f Bakkafrost samtakinum

P/f Bakkafrost: Felagið er móðurfelag í samtøkuni. Virkseimi hjá felagnum er fyrisiting av Bakkafrost samtakinum og at eiga og reka bygningar hjá samtakinum. Harumframt er Bakkafrost eitt holding felag fyri Bakkafrost Farming North, Bakkafrost Farming West, Bakkafrost Harvest, Bakkafrost Processing, Bakkafrost Sales og Bakkafrost Packaging. Ognarparturin í áðurnevndu feløgum er 100%. Nettosølan í 2010 var 10 mió. kr. og ársúrslitið var 90 mió. kr. Tað vóru 14 ársverk í móðurfelagnum í 2010.

P/f Bakkafrost Farming North: Felagið hevur tað smolt og alivirksemi um hendi, sum liggur í landnyrðingspartinum í Føroyum. Smolt- og alivirksemið hjá P/f Bakkafrost Farming North er tað, sum Bakkafrost hevði, áðrenn felagið varð lagt saman við Vestlax. Nettosølan í 2010 var 424 mió. kr. og ársúrslitið var 145 mió. kr. 62 ársverk vóru í P/f Bakkafrost Farming North í 2010.

P/f Bakkafrost Farming West: Felagið hevur tað smolt- og alivirksemi um hendi, sum upprunaliga hoyrdu til Vestlax, ið var lagt saman við Bakkafrost tann 1. januar 2010. Virkseimið hjá P/f Bakkafrost Farming West er landafrøðiliga staðsett miðskeiðis í Føroyum. Nettosølan í 2010 var 255 mió. kr. og ársúrslitið var 84 mió. kr. 47 ársverk vóru í P/f Bakkafrost Farming West í 2010.

P/f Bakkafrost Harvest: Felagið hevur sum høvuðsuppgávu at veita P/f Bakkafrost ymsar tænastr so sum kryvjing og pakking. P/f Bakkafrost Harvest heldur til í Klaksvík og Kollafirði. Høvuðsvirksemið er

³ Upplýsingarnir í hesum kapitli eru úr ársroknskapinum hjá P/f Bakkafrost og dótturfeløgum. Upplýsta nettosølan í hesum kapitli er ikki reinsa fyri innanhýsis sølu.

sostatt innanhýsis framleiðsla. Nettosølan í 2010 var 86 mió. kr. og ársúrslitið var 3 mió. kr. Tað vóru 91 ársverk í P/f Bakkafrost Harvest í 2010.

P/f Bakkafrost Processing: Felagið framleiðir liðugvørur úr laks og heldur til á Glyvrum. P/f Bakkafrost Processing hevði eina nettosølu 455 mió. kr. í 2010 og ársúrslitið var 39 mió. kr. 139 ársverk vóru í P/f Bakkafrost Processing í 2010.

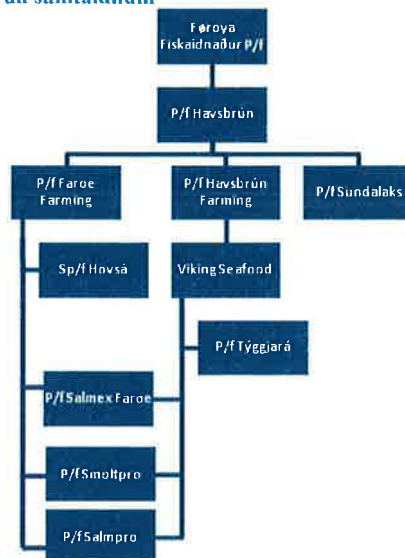
P/f Bakkafrost Sales: Felagið hevur sum uppgávu at selja allan laksin hjá P/f Bakkafrost Farming North og P/f Bakkafrost Farming West umframt liðugvørurnar frá P/f Bakkafrost Processing. P/f Bakkafrost Sales heldur til á Glyvrum. Nettosølan í 2010 var 1.220 mió. kr. og ársúrslitið var 8 mió. kr. Tað vóru 4 ársverk í P/f Bakkafrost Sales í 2010.

P/f Bakkafrost Packaging: P/f Bakkafrost framleiðir flamingokassar til flutning av feskum fiski. 2/3 av framleiðsluni fara til samtakið, meðan 1/3 er uttanhýsissøla. P/f Bakkafrost Packaging heldur til á Glyvrum og á Argjum. Felagið seldi í 2010 fyri 16 mió. kr. og ársúrslitið var 1 mió. kr. Tað vóru 5 ársverk í P/f Bakkafrost Packaging í 2010.

4.2. Havsbrún⁴

Myndin niðanfyrir vísir bygnaðin í P/f Havsbrún samtakinum. Virkseimið í samtakinum liggur í P/f Havsbrún og dótturfeløgum.

Mynd 2: Bygnaðurin í P/f Havsbrún samtakinum

P/f Havsbrún: Felagið hevur eina verksmiðju, sum framleiðir fiskamjøl og fiskalýsi og eina verksmiðju, sum framleiðir fóður til alivinnuna. Nettosølan í 2010 var 577 mió. kr. og ársúrslitið var 441 mió. kr.

⁴ Upplýsingarnir í hesum kapitli eru úr ársroknskapiinum hjá P/f Havsbrún og dótturfeløgum

Ársúrslitið er merkt av, at uppskrivingar av virðisbrøvum vóru fyri 316 mió. kr. 73 starvsfólk vóru í P/f Havsbrún í 2010.

P/f Faroe Farming: Felagið hevur 3 aliðki, har laksur verður aldur. Hesi liggja við Vág, Hov og Øravík. Nettosølan í 2010 var 54 mió. kr. og ársúrslitið var 44 mió. kr. 53 ársverk vóru í P/f Faroe Farming í 2010.⁵ P/f Faroe Farming eigur Sp/f Hovsá, ið hevur loyvi at reka smoltstøð.

P/f Havsbrún Farming: Virksemi hjá felagnum er at eiga og reka alifyritøkur. Fyritøkan eigur í dag 78% av P/f Viking Seafood.

P/f Viking Seafood: Felagið hevur 1 aliðki, har laksur verður aldur, umframt eina smoltstøð. Nettosølan í 2010 var 117 mió. kr. og ársúrslitið var 34 mió. kr. 30 ársverk vóru í P/f Viking Seafood í 2011. Felagið eigur 100% av P/f Tyggjará, ið eigur 2 aliloyvi, har laksur verður aldur. P/f Tyggjará verður væntandi lagt saman við Viking Seafood 1. hálvár í 2011.

5. Lóggáva

Alivirksemi er avmarkað til at fara fram á føroysku firðum v.m., tí alast kann ikki á opnum havi. Talan er tí um nýtslu av einum avmarkaðum náttúruleingum. Trupulleikin við at nýta føroysku firðirnar v.m. til aling er, at talan er um lívfrøðiliga viðbreknar tilgongdir, har ovurnýtsla kann føra til sjúku og lús. Annar trupulleiki er, at ovurnýtslan hjá einum alara kann raka alla vinnuna. Tí er neyðugt, at aling fer fram undir strangum reglum og eftirlitið.

Høvuðslógin innan alivinnu er lógtingslóg nr. 83 frá 25 mai 2009 um aling av fiski v.m., hereftir alilógin. Lógin ásetur, at alivirksemi ikki kann fara fram uttan eitt aliloyvi, sbt. §4, stk. 2. Innihaldið í aliloyvinum er ásett í § 5, og almennar treytir fyri nær aliloyvi kann latast eru ásettar í §6.

Sambært §§14-15 í lógini er tað loyvt at selja og seta aliloyvi í veð. Aliloyvir eru sostatt ein umsetilig vøra, og tað merkir tískil, at talan eisini er um ein marknaður fyri aliloyvir.

Í alilógini er forboð ímóti, at líkamligur ella juridiskur persónur fær beinleiðis ella óbeinleiðis ræði á meir enn 50% av aliloyvunum, sbt. §7, stk. 2. Bæði í lógini og í viðmerkingunum verður víst til kappingarlógina. Tað framgongur av viðmerkingunum, at endamálið við at hava eina eigaraavmarking er atlit til kappingarstøðuna. Tað tykist tí sum um, at Løgtingið hevur ætlað, at staðfesting av ræðisrættinum skal fara fram eftir meginreglum í kappingarlógini. Sjálv eigaraavmarkingin á 50% samsvarar væl við kappingarsiðvenju, við tað at miðsavning yvir 50% í sær sjálvum er at rokna sum greið ábending um ráðandi støðu⁶.

Umframt alilógina er eisini kunngerð nr. 134 frá 16. oktober 2009 um sjúkufyribyrgjandi rakstur av alibrúkum, vanliga kallað rakstarkunngerðin, ið m.a. býtir Føroyar upp í lívfiska-, ali- og smoltøkir. Í fylgiskjali 1 verður ásett á hvørjum økjum aling kann fara fram.

Alilógin og rakstarkunngerðin tryggja, at atgongdin til alivirksemi er avmarkað og undir skipaðum viðurskiftum. Út frá einum kappingarligum sjónarhorni er talan um eina atgongdsforðing, men reguleringin er sett í verk fyri at tryggja fulldygga samfelagsliga tilfeingisnýtslu, og er tí í tráð við §1 í kappingarlógini.

⁵ Kelda: Ársfrásøgnin 2010 hjá P/f Faroe Farming

⁶ Sí viðmerkingar til §11, stk. 2 í kappingarlógini.

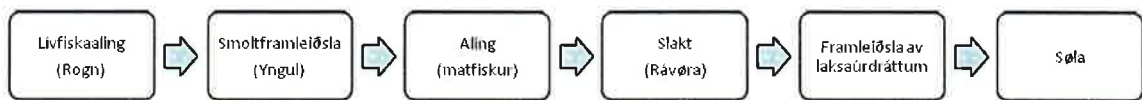
6. Viðkomandi marknaðir

Sambært §5, stk. 1 í kappingarlógini skal viðkomandi marknaður skilmarkast við eini varaseting av eftirspurningi, útboðið og møgulgari kapping. Hesi viðurskifti skulu kannast, tí tey hava eina ávirkan á prísolitikkin hjá eini fyrirkøku, og kunnu tí vera við til at leggja kappingarligt trýst á fyrirkøkuna.

Tá varaseting av eftirspurningi verður kannað, verður funnið fram til tær vørur og tænar, sum brúkarin metir kunnu koma í staðin. Við varaseting av útboðið verður mettt um veitarar sum eitt andsvar upp á smáar varandi broytingar í lutfalsligu prísunum kunna umstilla framleiðsluna til viðkomandi vørur ella tænar og marknaðarføra hesar innan styttri tíðarskeið uttan týðandi meirkostnað og váða.

Talan er um tvær fyrirkøkur hvørs alivirksemi er vertikalt integrerað, t.e. at tær taka sær av øllum liðum í framleiðsluni. Alivirksemið kann lýsast í hesum stigum:

Mynd 3: Framleiðsluliðini í alivinnuni

Bæði P/f Bakkafrøst og P/f Havsbrún hava øll framleiðsluliðini í alivirkseminum innanhýsis, tó undantikið lívfiskaaling. P/f Havsbrún hevur partar av framleiðsluliðinum saman við dótturfeløgnum P/f Faroe Farming og Viking Seafood. Talan er um smoltframleiðslu, góðsking og sølu.

Viðkomandi marknaðir í hesi yvirtøku eru sostatt tær endavørur, sum samtøkurnar selja umframt marknaðurin fyri aliloyvir (sí. kapitil 5). Viðkomandi marknaðir eru tískil føroyski marknaðurin fyri aliloyvir, heimsmarknaðurin fyri frystan og feskan laks, heimsmarknaðurin fyri liðugvørur úr laks⁷ og marknaðurin fyri alifóður til føroyskar alifyrirkøkur.

6.1. Aliloyvi

Fyri at kunna reka alivirksemi er neyðugt at hava eitt aliloyvi. Hetta kann fáast frá landsstýrismanninum í vinnumálum ella frá øðrum felag, sum hevur aliloyvi, sbt. §4, stk. 1 í alilógini.

Talið av alikjóm er avmarkað og endaliga fastlagt í rakstrarkunngerðini. Í §3, stk. 1 í rakstrarkunngerðini verða Føroyar býttar upp í lívfiskafirðir, smoltvøtn og alifirðir. Áseting er um, at eftir 31.12.2010 skal øll aling av lívfiski fara fram á landi.

Sostatt er tað greitt, at tað avmarkað tilfeingið, føroysku firðirnir v.m., verður brúkt til aling av matfiski, meðan onnur aling fer fram á landi. Tá metast skal um miðsavning av aliloyvum eiga tí einans loyvir til matfiskaframleiðslu á sjónum at innganga.

Útgangsstøði fyri eini meting av miðsavningini kann taka støði í fylgiskjali 1 í kunngerð nr. 134 frá 16. oktober 2009, har upplýst er, at hesi alikjøki eru Føroyum:

⁷ Liðugvørur úr laks fevnir um allar góðskaðar vørur úr laks – talan er sostatt um fleiri vørur og tískil eisini fleiri marknaðir, men av tí at talan er um marknaðir uttan fyri Føroyar verður ikki gjørt meira burtur út skilmarkingi av hesum marknaðum.

Aliðkir	Loyvi	Áðrenn yvirtøku	Eftir yvirtøku
Hvannasund Suður	C-02	Bakkafrost	Bakkafrost
Hvannasund Norður	C-03	Bakkafrost	Bakkafrost
Árnafjørður	C-04	Bakkafrost	Bakkafrost
Borðoyarvík	C-05	Bakkafrost	Bakkafrost
Haraldsund Suður	C-06	Bakkafrost	Bakkafrost
Haraldsund Norður	C-07	Bakkafrost	Bakkafrost
Funningsfjørður	C-08	Viking Seafood	Bakkafrost
Oyndarfjørður	C-09	Marine Harvest	Marine Harvest
Fuglafjørður	C-10	Bakkafrost	Bakkafrost
Gøtuvík	C-11	Luna	Luna
Skálafjørður	C-12	Bakkafrost	Bakkafrost
Lambavík	C-13	Bakkafrost	Bakkafrost
Sundini Norður (Svínáir)	C-14	Bakkafrost	Bakkafrost
Sundini Norður (Haldórsvík og Fossá.)		Marine Harvest	Marine Harvest
Sundini Suður	C-15	Bakkafrost	Bakkafrost
Sundini Suður		Marine Harvest	Marine Harvest
Kollafjørður og Tangafjørður	C-16	Bakkafrost	Bakkafrost
Kaldbaksfjørður	C-17	Tyggjará	Bakkafrost
Nólsoyarfjørður	C-18	Bakkafrost	Bakkafrost
Hestfjørður	C-19	Fiskaling við Áir	Fiskaaling við Áir
Vestmannaund	C-20	Bakkafrost	Bakkafrost
Miðvágur-Sandavágur	C-21	Luna	Luna
Sørvágsfjørður	C-22	Luna	Luna
Trongisvágsfjørður og Øravík	C-23	Faroe Farming	Bakkafrost
Hovsfjørður	C-24	Faroe Farming	Bakkafrost
Vágsfjørður og Lopransfjørður	C-25	Faroe Farming	Bakkafrost

Ávis samanløgð loyvi verða tald sum eitt loyvi, t.e. C-3/C-7, C-12/C-13 og C-15 og C-16. Hetta er í tráð við galdandi alilóggávu, men út frá einum kappingarligum sjónarhorni, har metast skal um miðsavning, er tað kanska ikki rætt at telja loyvini á hendi hátt. Tað sum hevur týðning í hesum føri, er framleiðslumáttur, t.e. hvussu stóran part av samlaðu føroyska aliðkinum kemur samanlagda fyrirkænan at sita á.

Eitt loyvi er hjá Føroya Fiskaaling við Áir, C-19, sum er frámerkt sum vanligt loyvi til aling av matfiski. Hetta loyvi verður tó ikki brúkt til matfiskaframleiðslu. Talan er um eina back-up-skipan til lívfiskaframleiðsluna hjá felagnum, v.ø.o. at endamálið við at hava laks í alibrúki Hestfirði er, at hava laks til at seta við um lívfiskur doyr. Kappingareftirlitið metir ikki, at hetta loyvi eigur at innganga í eina meting av miðsavningini, tí talan er ikki um aling av matfiski.

Kappingareftirlitið metir tí, at miðsavningin av aliloyvum eigur at verða útroknað við støði í 25 loyvum, t.e. teimum, sum standa á talvuni minus Hestfjørður, umframt at C-3/C-7, C-12/C-13 og C-15 og C-16 innganga sum 6 ymisk loyvir.

Við støði í hesi útrokning er miðsavningin á marknaðinum fyri aliloyvir henda:

Feløg	Áðrenn yvirtøkuna	Lutfall	Eftir yvirtøkuna	Lutfall
P/f Bakkafrost	14	56%	19	76%
P/f Marine Harvest	3	12%	3	12%
P/f Luna	3	12%	3	12%
P/f Faroe Farming	3	12%	0	0
P/f Viking Seafood	2	8%	0	0
Tilsamans	25	100%	25	100%

Kappingareftirlitið er kunnað um, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur álagt P/f Bakkafrost at selja tvey aliloyvi innan 9 mánaðir fyri harvið at lúka krøvini í lógini um mesta loyvda ognarlut á 50%.

Eftir útrokningini omanfyri hjá Kappingareftirlitinum kemur Bakkafrost tá at sita á 68% av aliloyvunum til aling av matfiski á sjónum.

Ein miðsavning omanfyri 50% verður vanlig á sær sjálvum, at verða greið ábending um marknaðarráðandi støðu. Spurningurin, sum gerst viðkomandi í sambandi við miðsavningina av aliloyvum, er, í hvønn mun henda støða kann føra til at virkna kappingin verður avmarkað. Kappingareftirlitið metir, at tað er heldur ivasamt um henda miðsavningin kann føra til, at virkna kappingin í Føroyum verður avmarkað.

Talan er um loyvur, sum eru støði undir eini framleiðslu, hvørs endavørur verða seldar á einum útlendskum marknaði, og har P/f Bakkafrost ikki hevur nakra ávirkan á marknaðin. Allur partur av framleiðslan er innanhýsis, tí yvirtikna fyrirkomandi er fullkomiliga vertikalt integrerað.

Hóast miðsavningin av aliloyvinum er stór, er tað tó torført at vísa á nakað beinleiðis skaðaárin fyri føroyska samfelagið. Tað sum kann koma at gera seg galdandi er keyparamakt. Við at sita á so stórum parti av føroyska alivirkseminum, sum P/f Bakkafrost kemur at gera, kann hugsast at fyrirkomandi fær stóra keyparamakt.

Teir, sum møguliga kunna koma at merkja hesa keyparamakt, eru veitarar av nótum, alirum og øðrum vørum og tænaðum til alivinnuna. Somuleiðis er vandi fyri at P/f Bakkafrost kann leggja órímligt trýst á tænaðveitarar sum t.d smiðjur, el-fyrirkomandi, og kavarafyrirkomandi.

6.2. Frystur og feskur laksur

Báðar samtøkurnar selja frystan og feskan laks til millumhandlarar. Kappingareftirlitið metir við støði í varaseting av eftirspurning, at marknaðurin er avmarkaður til sølu av frystum ella feskum laksi til millumhandlarar. Tað er neyvan sannlíkt at hesir brúkarar kunnu varasetta aðra rávøru fyri frystan ella feskan laks. Verður hugt at varasetingini av útboði er alivinnan stýrd við loyvum, og tann kapasitetur sum er í Føroyum er meir ella minni longu í nýtslu. Aling av sílum fer størst sæð ikki fram í Føroyum og tí er ongin kapasitetur at heinta har. Tí er vørumarknaðurin søla og keypa av frystum ella feskum laksi.

Landafrøðiliga skilmarkingin av hesum marknaði er heimsmarknaðurin, íroknað Føroyar. Sølan í Føroyum er nær um øll til útflutningsfyrirkomandi. Tí kemur hesin laksur ikki á borðið hjá føroyska brúkarinum í fyrstu syftu.

Viðkomandi marknaðurin er tí heimsmarknaðurin fyri feskan ella frystan laks.

6.3. Liðugvørur úr laks

Báðar samtøkurnar selja liðugvørur úr laks til millumhandlarar og ketur. Kappingareftirlitið metir við støði í varaseting av eftirspurningi, at marknaðurin kann skilmarkast breitt. Hetta tí at endabúkarin varasetur liðugvørur úr øðrum djórum við liðugvørur úr laks. Liðugvørur úr øðrum fiski, svín og neyti eru í ávísan mun alternativ til liðugvørur úr laks. Hetta merkir tó ikki, at millumhandlarar og ketur kunnu varaseta hesar liðugvørur við liðugvørur úr laks.

Landaførðiliga er talan um ein heimsmarknað, har bróðurparturin fer til ES og USA. Hesar liðugvørur kunnu umvegis handilsketur koma á borðið hjá føroyska brúkarinum, men ikki í fyrstu syftu.

Viðkomandi marknaður er tí heimsmarknaðurin fyri liðugvørur úr laks.

6.4. Fóður

P/f Havsbrún framleiðir fóður til føroysku alivinnuna. Felagið hevur til tíðir útflutt fóður, men onki er útflutt í 2010. Mett verður við støði í eini varaseting av eftirspurningi, at annað fóður kann ikki varasetast fyri laks. Krøvini til innihaldi á fóðrinum er serstøk, og tí eru ikki onnur fóðursløg sum kunnu koma í staðin fyri alifóðri til laks.

Viðvíkjandi varaseting av útboði verður mettt, at fóður framleitt í okkara grannalondum ikki heilt kann varasetast fyri føroyskt fóður, tí hóast flestu eginleikar eru eins og prísstøði samanberligt, so hevur føroyska fóðrið sum er ment í samstarvi við føroyskar alarar ávísar serstakar eginleikar.

Fram til 2004 varð umleið helmingurin av fóðrinum, sum varð nýtt í Føroyum, innflutt fóður. Síðani 2004 hevur fóðrið hjá P/f Havsbrún ligið á nøkulunda sama prísstøði sum hjá útlenskum veitarum, íroknað flutnings-, goymslu- og fíggingarkostnað. Hetta hevur við tíðini ført til, at P/f Havsbrún settist á allan marknaðin. Kappingareftirlitið metir, at P/f Havsbrún hevur fingið eina monopol líknandi støðu á marknaðinum, tí fyrirtøkan selur til kappingarførar prísir⁸. Tískil er onki samfelagsligt tap av at P/f Havsbrún situr á øllum marknaðinum.

Umframt at hava kappingarførar prísir, so hevur P/f Havsbrún lagt seg eftir, at hava eitt tætt samstarv við føroysku alifeløgini. Høga tænaustøði hevur saman við prísstøðinum hildið føroyskum alifelögum frá, at keypa frá útlenskum veitarum.

Tað tykist sum føroyskt alifóður hevur eina ávísar serstøðu millum føroyskar alarar. Sambært teimum sum Kappingareftirlitið hevur havt samband við, so er tað serstakt fyri føroyska alifóðri, at rávøran einamest kemur úr okkara egna sjóki. Hetta kemur av, at P/f Havsbrún hevur egna framleiðslu av fiskamjøli og fiskalýsi, sum fer óskert til framleiðslu av egnum fóðri.

Verður keypt frá útlenskum framleiðarum, er minni sannlíkt at fóðrið kemur frá einum ávísam staði, tí rávøran verður keypt har hon er bíligast. Útlensku veitararnir framleiða ikki rávøru til egna framleiðslu.

Logistikkur er eisini ein avbjóðing fyri tann sum ætlar at keypa útlenskt fóður. Neyðugt er at hava goymslu í Føroyum, tí í ringu vetrarmánaðunum kunnu verða tíðarskeið har skip ikki koma til Føroyar. Hetta merkir at alarin skal hava eina størri peningabinding enn um keypt verður frá P/f Havsbrún. Um P/f Havsbrún skuldi fingið veruliga kapping frá útlenskum veitarum, var neyðugt við einum føstum umboði í Føroyum. Føroyska alivinnan hevði tá havt sama móguleika, at samskifta og samstarva við útlenska fóðurveitaran, sum við P/f Havsbrún.

Kappingareftirlitið hevur valt at endurskoða sína meting av fóðurmarknaðinum í mun til avgerðina í K600-2009036, og er komið til ta niðurstøðu, at føroyskt fóður hevur eina ávísar serstøðu millum

⁸ Hetta var staðfest í avgerð K600-2009036

føroyskar alarar. Henda serstøðan førir við sær, at eitt skifti frá føroyskum fóðri til útlendskt fóður er dýrari enn tey fáu oyru sum eru á prímuni, tá flutnings-, goymslu- og figgjarkostnaður er íroknaður.

Í felags føroysku marknaðarføringini leggur alivinna dentin á, at talan er um ein aldan laks sum livir í einum náttúruglum laksanahvørvið, og fær fóður úr sama náttúrugla laksanahvørvi. Ein alari sum skiftir yvir til útlendskt fóður kann ikki í sama mun fáa gagn av hesi marknaðarføring.

Kappingareftirlitið metir tí, at útlenskir fóðurframleiðarar ikki skula roknast sum partar av útboðssíðuni, men heldur sum veitarar sum við tíðini kunna koma inn á marknaðin, um prísmunurin yvir longri tí gerst ov stórur(møgulig kapping). Tað er tí onki ivamál um, at hóast útlendskt fóður og føroyskt fóður kann varasetast, er eitt skifti frá føroyskum fóðri til annað fóður, ikki heilt uttan trupulleikar, og ein útlenskur kappingarneyti má helst vera tilstaðar í Føroyum

Kappingareftirlitið metir tí viðkomandi marknaðin er marknaðurin fyri alifóður í Føroyum.

7. Meting

7.1. Aliloyvir

Kappingareftirlitið hevur staðfest, at yvirtøkan førir til eina miðsavning sum er størri enn 50% (t.e. 68%) og sum tí í sær sjálvum er greið ábending um marknaðarráðandi støðu.

Kappingareftirlitið metir, at vandarnir við miðsavningini eru avmarkaðir til, at felagið kann fáa stóra keyparamagt. Kappingarneytarnir hjá P/f Bakkafrøst eru vertikalt integreraðir í øllum liðum, tó uttan Marine Harvest, sum letur aðrar slakta fyri seg.

Keyparamaktin er tí einans ein vandi fyri teir veitararnar, sum veita nót, aliringar og aðrar tænar til alivinnuna.

Hóast keyparamagt innan búskaparfrøðina er ein vælkendur kappingartrupulleiki, so finst ikki nøkur rættarsíðvenja um misnýttu av keyparamakt – hvørki í donskum ella ES rætti.

Kappingareftirlitið metir tí ikki, at tað er hóskandi at gera inntriv í hesum føri, tá skaðárin er somikið ókend. Kappingareftirlitið skal í hesum sambandi vísa á, at um tað vísir seg, at keyparamaktin verður misnýtt, so eru ásetingar í §11 í kappingarlógini, sum kunna nýtast til at steðga hesum.

7.2. Frystur og feskur laksur

Kappingareftirlitið metir við støðið í § 1 í kappingarlógini, at endamálið hjá kappingarmyndugleikanum er at tryggja fulldygga samfelagsliga tilfeingisnýttu í Føroyum. Tí eru møguligar avleiðingar av eini samanlegging fyri útlenskar marknaðir óviðkomandi, um so er, at hetta ikki hevur beinleiðis ávirkan á føroyska samfelagið. Somuleiðis skal vísast á, at samanlagda fyrirøkkan í altjóða sammetingum ikki verður roknað at vera størri enn ein miðalstór alifyritøka.

Tískil metir Kappingareftirlitið, at viðkomandi marknaðurin, frystur og feskur laksur, er óviðkomandi fyri kappingarmyndugleikan.

7.3. Liðugvørur úr laksi

Kappingareftirlitið metir við støðið í § 1 í kappingarlógini, at endamálið hjá kappingarmyndugleikanum er at tryggja fulldygga samfelagsliga tilfeingisnýttu í Føroyum. Tískil eru avleiðingarnar av eini samanlegging fyri útlenskar marknaðir óviðkomandi, um so er, at hetta ikki hevur beinleiðis ávirkan á føroyska samfelagið. Somuleiðis skal vísast á, at samanlagda fyrirøkkan í altjóða sammetingum ikki verður roknað at vera størri enn ein miðalstór alifyritøka.

Tískil metir Kappingareftirlitið at viðkomandi marknaðurin, t.e. liðugvørur úr laks, er óviðkomandi fyri kappingarmyndugleikan.

7.4. Fóður

Kappingareftirlitið hevur valt at endurskoða sína meting av marknaðinum fyri fóður, og er komið til ta niðurstøðu, at føroyskt fóður hevur eina ávísar serstøðu millum føroyskar alarar.

Hetta merkir ikki, at føroyskir alarar ikki kunna at skifta yvir til útlendsk fóður, um prísurin á føroyskum fóðri hækkar. Serstøðan ger tó, at skifti yvir til útlendsk fóður ikki er heilt uttan trupulleikar.

Havandi í huga, at størsti keyparin av fóðri, P/f Bakkafrost, nú kemur at verða í somu samtøku sum einasti føroyski fóðurframleiðarin, er vandi til staðar fyri at henda støða verður misnýtt.

Kappingareftirlitið metir, at misnýtslan kann fara fram við antin, at P/f Havsbrún fremur prísmismun millum óheftu alifeløgini og P/f Bakkafrost., soleiðis at P/f Bakkafrost fær fóður til ein lægri prís enn hini alifeløgini, ella at P/f Havsbrún, í sambandi við t.d. rávørumangul fer at veita P/f Bakkafrost betri dygd av fóðri enn til hinar.

P/f Bakkafrost stendur áðrenn yvirtøkuna fyri nær um $\frac{3}{4}$ av framleiðsluorkuni í Føroyum, og hevur tí sum keypari av fóðri stóra keyparamakt móttvegis P/f Havsbrún. Hetta kann hava havt ávirkan á framferðina hjá P/f Havsbrún higartil. Hinir hava hvør sær neyvan nakra serliga keyparamakt. Tá P/f Bakkafrost og P/f Havsbrún nú enda í sama samtaki hvørvur keyparamaktin sostatt frá marknaðinum.

P/f Bakkafrost samtakið hevur eftir yvirtøkuna møguleika, at hækkað prísir á fóðri. Hetta vil raka raksturin hjá kappingarneytunum, men ikki raksturin hjá samtakinum. Tað er fyri samtaki líkamikið um vinningurin stavar frá aling ella fóðurframleiðslu.

Kappingareftirlitið metir at støðan sum verður eftir yvirtøkuna fer at geva P/f Bakkafrost samtakinum møguleika fyri at fremja margin squeeze ímóti óheftu alarunum, og á henda hátt fáa nær um allan vinningin innan aling í sín part.

Umleið helmingurin av kostnaðinum av einum kilo av aldum laks er fóðurkostnaður, og tí vil ein lutfallsliga lítill prísøking hava rættuliga avgerandi týðning fyri einstaka alaran.

Samanumtikið kann tí sigast, at hóast føroyskt alifóður kann útskiftast við útlendskt fóður, um prísurin gerst ov høgur, so kunnu tað vera stórir óbeinleiðis kostnaðir av at skifta. Millum annað tí, at føroyskt fóður er partur av tí brandi, sum føroyska alivinnan er ígongd við at skapa.

Kappingareftirlitið metir tí, at tað er av stórum týðning fyri føroyska samfelagið, at tann samlaða føroyska alivinnan hevur atgongd til føroyskt fóður og til kappingarførar treytir.

7.5. Onnur viðurskifti

Kappingarráðið tók í máli K600-2009036 avgerð um, at viðtøkurnar í felagnum P/f Salmon Proteins skuldi broytast soleiðis, at P/f Bakkafrost einans kundi atkvøða fyri $\frac{1}{3}$ av atkvøðunum í felagnum.

P/f Havsbrún er eisini partaeigari í P/f Salmon Proteins, og tí er spurningurin, um atkvøðurnar hjá P/f Havsbrún koma undir ásetingina í §4A í viðtøkunum hjá Salmon Proteins.

Ásetingin ljóðar soleiðis:

§ 4 A Eingin partaeigari kann greiða atkvøðu á aðalfundi í felagnum við meira enn 30% av atkvøðunum. Løgrøðiligir persónar, ið innanhýsis eru so tætt knýttir hvør at øðrum, at annar hevur avgerðandi ávirkan á viðurskiftini hjá hinum, verða at meta sum ein í

mun til hesa atkvøðuavmarking, soleiðis at hesir lögfrøðiligu persónar tilsamans bert kunnu greiða atkvøðu fyri í mesta lagi 30% í partapeningi.

Sum dømi um slíkt tætt tilknýti millum lögfrøðiligar persónar, ið fevnt er av hesi grein, kunnu nevast:

- *innanháysis viðurskifti millum partafeløg, ið eftir ásetingunum í §2 í partafelagslógini eru at meta sum koncernbundin;*
- *innanháysis viðurskifti millum aðrar lögfrøðiligar persónar og partafeløg, har hesir aðrir lögfrøðiligu persónar eiga meira enn ella hava rætt til at greiða atkvøðu fyri meir enn 50% av partapeninginum í partafelagnum;*
- *innanháysis viðurskifti millum almennar stovnar*

Kappingareftirlitið metir við støði í §4 A, at atkvøðurnar hjá P/f Havsbrún eftir yvirtøkuna koma undir regluna um 30%. Tískil er ikki neyðugt at áleggja fráboðaranum at broyta viðtøkurnar enn eina ferð.

Í málið K600-2009036 var veitarabygnaðurin viðgjørður og hugt varð m.a. at framleiðsluni av kassum til alivinnuna. Niðurstøðan var, at tað vóru tveir framleiðarar sum ikki vóru í nakrari samtøku og sum vóru veitarar til kappingarneytarnir hjá P/f Bakkafrost. Kappingareftirlitið metir, at støðan í dag er hin sama.

8. Treytir

Kappingareftirlitið metir, at yvirtøkan hjá P/f Bakkafrost av P/f Havsbrún ikki skapar serlig ivamál, tá ið tað kemur til alivirksemi, men at ávísar vandastøður eru at síggja á marknaðinum fyri fóður í Føroyum.

Kappingareftirlitið metir tað verða neyðugt at tryggja teimum óheftu alifeløgnum atgongd til føroyskt fóður til kappingarførar prísir frameftir og neyðugt er, at tryggja at prísmismunur ikki verður framdur millum samtaki og óheftu alifeløgini.

Kappingareftirlitið metir, at hesi viðurskifti vera tryggjað við at seta treytir um:

1. Veitingarskyldu:

Tað verður álagt P/f Havsbrún eina veitingarskyldu í 10 ár. Hetta merkir, at P/f Havsbrún átekur sær at veita øllum føroyskum alifeløgum, sum ikki eru partar av P/f Bakkafrost samtakinum alifóður.

Veitingarskyldan kemur í gildi sama dag sum yvirtøkan er góðkend av Kappingarráðnum.

Veitingarskyldan merkir, at P/f Havsbrún hvørt kvartal skal gera skriftligar avtalur við óheftu alifeløgini og P/f Bakkafrost samtakið um veiting av fóðri.

Eintøk av hesum avtalum verða sendar til Kappingareftirlitið eftir umbøn.

Fyri at umganga drál og líknandi forðingar verður álagt P/f Havsbrún, at avtalur um veiting av fóðri skulu fyrst gerast við óheftu alifeløgini. Eftir hetta kann P/f Havsbrún gera skriftliga avtalu um veiting við P/f Bakkafrost samtakið.

Veitingarskyldan merkir, at P/f Havsbrún átekur sær at veita fóður til óheftu alifeløgini við somu góðsku, sum veitt verður til P/f Bakkafrost samtakið. Í hesum sambandi skal

P/f Havsbrún goyma prøvar av tí fóðrinum sum er selt til óheftu alifeløgini og P/f Bakkafrost í 2 ársfjórðingar.

Verður ivi sáður um góðskuna á fóðrinum, sum er latið óheftum alifelag, kann Kappingareftirlitið áleggja P/f Havsbrún, fyri egna rokning, at senda prøvarnar til kanning hjá óheftari kanningarstovu.

2. Prístrygd:

Tað verður álagt P/f Havsbrún at seta prís eftir somu meginreglum sum eru nýttar seinastu 5 árinum í sambandi við sølu av fóður, fiskamjøli og fiskalýsi.

Prísurin á tí fóðri sum er latið óheftu alifeløgnum í einum kvartali, má ongantíð verða hægri enn prísurin á tí fóðri sum er latin P/f Bakkafrost samtakinum í sama kvartali.

Tað verður álagt P/f Havsbrún at fáa til vega yvirlit yvir prísir, bruttovinning, og vinning á fóður, fiskamjøli og lýsi seinastu 5 árinum. Hetta yvirlit skal vera Kappingareftirlitinum í hendi í seinasta lagi tann 31.08.2011.

3. Almennar handilstreytir:

Tað verður álagt P/f Havsbrún at øll søla, bæði til óheftu alifeløgini og P/f Bakkafrost, skal fara fram sambært almennum handilstreytum.

Almennu handilstreytirnar eru tær, sum hava verið galdandi seinastu 5 árinum.

P/f Havsbrún verður álagt at senda Kappingareftirlitinum avrit av hesum handilstreytum.

Finnast hesar ikki á skrift verður álagt P/f Havsbrún fáa hesar á skrift og senda tær til Kappingareftirlitið.

Eintak av almennu handilstreytunum skulu vera Kappingareftirlitinum í hendi í seinasta lagi tann 31.08.2011.

4. Avsláttarskipanir

Tað verður álagt P/f Havsbrún ikki at veita P/f Bakkafrost avsláttur av keypi, óansæð um hesin tekur stóði í kostnaðarsparing.

5. Bygnaðarligar treytir:

At virksema hjá P/f Havsbrún kemur at liggja í egnum partafelag næstu 10 árinum og at ongin skuld verður flutt frá samtakinum yvir á P/f Havsbrún í sambandi við yvirtøkuna.

At P/f Havsbrún eins og nú, hevur egnan grannskoðaðan ársroknskap.

At nota verður í innanhýsis roknskapinum sum vísir nettosølu, útgreinaðan framleiðslukostnað og bruttovinning fyri virkisøkini fóður, fiskalýsi og fiskamjøli.

Verða treytirnar í 1-5 ikki hildnar er talan um brot á tær treytir sum eru settar í sambandi við yvirtøkuna. Er broti fram tilvitað ella í grovum ósketni er talan um revsivert brot sambært §31, stk. 1, nr. 6.

9. Niðurstøða

Kappingarráðið metir, at yvirtøkan ikki skapar serlig ivamál, tá ið tað kemur til alivirksemi, men at ávísar vandastøður eru at síggja á marknaðinum fyri fóður í Føroyum.

Kappingarráðið hevur tí avgjørt at góðkenna yvirtøkuna við teimum treytum sum eru í pkt. 1-5 í parti 8 í hesum avgerðarskrivi, sbt. §15, stk. 2 í kappingarlógini.

10. Kæruvegleiðing

Avgerðir tiknar av Kappingarráðnum eftir m.a. §§15 og 14 í kappingarlógini kunnu kærast til:

Vinnukærunevndina
c/o Føroya Kærustovnur
Undir Hornabakka
Postsmoga 45
FO-110 Tórshavn

Kærufreist er 4 vikur eftir móttøku av hesum avgerðarskrivi.

Vegna Kappingarráðið

Ingunn O. Eiriksdóttir
forkvinna

Terje Sigurðsson
deildarstjóri